

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1330348/7

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אבנר סאלם ועו"ד שירה דרורי-סאלם)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ג'רמי שטרן)

הנדון: עדיפות שיקולי מהות וצדק על דקדוקי פרוצדורה – עיכוב ביצוע זמני על בסיס הודעה על כוונה לערער וללא שתוגש בקשה לבית דין קמא תחילה בנסיבות של סד זמנים קצר ונוכח שיקולי טובתה של קטינה

החלטה

לפניי בקשתה של המבקשת לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי ירושלים (הרכב ד) שקבע כי משמורת הקטינה בתם המשותפת של הצדדים תהיה משמורת משותפת בכפוף לחזרת המבקשת ארצה ובידי המשיב בלבד ככל שתחליט המבקשת להישאר להתגורר בחו"ל וכן דחה, בזיקה לכך, את בקשת המבקשת להתיר את המשך שהיית הקטינה עימה בחו"ל.

המבקשת הבהירה כי היא מתעתדת לערער על פסק דין זה בימים הקרובים וכללה בבקשתה את עיקריהן (לכאורה) של טענות הערעור.

המשיב מצידו מבקש לדחות את הבקשה על הסף משום שלא הוגשה תחילה לבית דין קמא כדרישת התקנות. אציין כי לכאורה היה לו למשיב לטעון גם כי אין מקום לבקש עיכוב ביצוע טרם הגשת הערעור, רק על סמך אמירה בדבר הכוונה להגישו.

לבקשת הדחייה על הסף הגיבה המבקשת, בלי שהתבקשה, וטענה כי אין מקום לדחות את בקשתה מטעמי פרוצדורה בלבד, כשבנסיבות העניין הסטייה מן הפרוצדורה נובעת מסד הזמנים הקצר מאוד שנוצר עת נתן בית הדין קמא את פסק דינו ימים ספורים לפני המועד שבו היא נדרשת להשיב את הקטינה ארצה, וזאת בין השאר לאחר שהמשיב קיבל ארכה להגשת סיכומיו, ולמרות הבהרתו של בית דינו בהחלטות קודמות כי על פסק הדין בעניין המשמורת להינתן מבעוד מועד ולמרות הנחייתו הקודמת של בית דינו, בפסק דין קודם שלו (כתיק 1330348/1) שבו ביטל את האיסור שהשית בית הדין קמא עליה עצמה להגר לחו"ל, להשלים את הדיון וההכרעה בעניין המשמורת בהקדם (עוד לפני תחילת שנת הלימודים הנוכחית).

לאחר שיקול דעת ובחינת כל האמור לעיל אני מחליט להיעתר לבקשת עיכוב הביצוע אך, לפחות בשלב זה, באופן מוגבל.

אבהיר:

הפרוצדורה היא כידוע שפחתה של המהות ולא גבירתה. אין זאת אומרת שאפשר להתעלם ממנה – גם שפחה זו לא באה לעולם בכדי – אבל שעה שתוצאה של דקדוקי הפרוצדורה נראית

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעליל כמנוגדת לתוצאה שסביר היה שהייתה מתקבלת משיקולי המהות והצדק, מחד גיסא, והסטייה מן הפרוצדורה מובנת בנסיבות העניין ואינה תוצאה של זלזול בכלליה, מאידך גיסא, יש ליתן את הבכורה לגבירה ולא לקבל מצב שבו שפחה תירש גבירתה.

כך – תמיד, ועל אחת כמה וכמה בעניין הנוגע לשלומם ולטובתם של קטינים, שבית הדין 'אביהם' הוא, שוודאי אינם 'אשמים' בסטייה מן הפרוצדורה ואין מקום לאפשר או להצדיק כי יינזקו ממנה שלא לצורך.

שקלתי אפוא כיצד הייתי נוהג בבקשה זו לולי שיקולי הפרוצדורה ומצאתי כי קרוב לוודאי שהייתי נעתר לה, ולפחות באופן זמני – עד לקבלת תשובת המשיב לגופה, שכן:

1. אף ללא שיוגש ערעור סדור לבית הדין – די בטענות הערעור שנכללו בבקשה זו עצמה כדי להעלות תהיות על פסיקת בית הדין קמא; על אחת כמה וכמה כשנלווית להן ההתמהמהות בהכרעה בעניין המשמורת (למרות דברינו בפסק הדין הנ"ל בדבר הנחיצות להחליט בעניין המשמורת הקבועה בהקדם) – שגם אם אפשר היה לקבל אותה כשלעצמה ולראות בה תוצאה של אילוצים (ובעבר דחינו טענה של המבקשת כי מדובר בגרירת רגליים מכוונת – ראה החלטתו של חברי הגר"צ לזו מיום ט"ו בתמוז התשפ"ב – 14.7.22 בתיק 1330348/2 והחלטתי מו' במרחשוון התשפ"ג – 31.10.22 בתיק 1330348/5), עדיין קשה להלום את ההתנהלות שבגדרה ניתן פסה"ד האמור סמוך כל כך למועד החזרה ארצה, וכשגם קודם לכן נדרשה המבקשת למעשה לחזור ארצה עוד מוקדם יותר, לפני מתן פסה"ד ורק החלטת בית דיננו (מכ"ח בתשרי התשפ"ג – 23.10.22 וכפי שהובהר שוב בהחלטה נוספת שניתנה יומיים לאחר מכן) אפשרה לה ארכה נוספת מתוך ציפייה מפורשת (שהובעה בהחלטה הנ"ל מיום ו' במרחשוון ושוב בהחלטה ח' במרחשוון התשפ"ג – 2.11) שבמהלכה יינתן פסה"ד ולא "ברגע האחרון"; ומה גם שמעיון ראשון בפסה"ד נראה גם כי בית דין קמא בחר להתעלם לכאורה מהערתו של חברי הגר"צ לזו, בהחלטתו (הנ"ל) מיום ט"ו בתמוז התשפ"ב (14.7.22), לעניין בדיקת 'מסוכנות הורית' ומגבלותיה.

2. מאזן הנוחות נוטה לכאורה לטובת עיכוב הביצוע הן משום שלאור האמור לעיל סיכויי הערעור נראים שפירים, הן משום שהימנעות מעיכוב הביצוע משמעה למעשה אילוצה של המבקשת לוותר על משמורת (אפילו חלקית) או לוותר בשלב זה על זכותה להגר, זכות שעוגנה בפסק דיננו (בתיק 1330348/1 הנ"ל) ולכפותה להתנתק ממשפחתה, וכן החזרת הקטינה ארצה תוך ניתוקה מהמסגרת הלימודית והחברתית שבה החלה להשתלב, כשאם לבסוף יתקבל הערעור ותתאפשר חזרת המבקשת והקטינה לחו"ל תהיה התוצאה טלטול הלך ושוב וניתוקים חוזרים ונשנים ממסגרות – מה שלבטח מהווה פגיעה משמעותית בשתייהן, בעוד עיכוב הביצוע – גם אם לבסוף יידחה הערעור – לא יכפה על המשיב טלטול וניתוק ממקומו ואף הנתק בינו לבין הקטינה לא יהיה אלא זמני – נתק שגם אם אינו קל להורה ואף לא לילד, כמוהו קורה לא אחת גם במשפחות שבהן ההורים וילדיהם חיים יחד באחוזה בשל אילוצי עבודה וכדומה, ושכמובן גם במהלכו יכול להתקיים, ורצוי שיתקיים, קשר טלפוני, היוועדות חזותית ב'זום' וכדומה ואפשרים גם ביקורים הדדיים, גם אם לא בתדירות הרגילה של הסדרי שהות, ללא עקירת המגורים מהארץ לחו"ל או להפך.

משכך, ומאחר שברי כי אכן יש צדק בטענה כי הסטייה מהפרוצדורה הרגילה היא תוצאת סד הזמנים הקצר שבאחריות לו נושא בית הדין קמא (ואולי גם המשיב בבקשת הארכה שהגיש לעניין סיכומיו), הרי שבהתאם לאמור נכון וצודק אכן להורות כפי העולה מהשיקולים המהותיים, למרות הסטייה מהפרוצדורה הרגילה, אלא שהוראה זו תצמצם למידה ההכרחית תוך שלעניין המשך העיכוב תידרש עמידה בכללי הפרוצדורה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נוכח האמור אני מורה על עיכוב ביצוע פסק דינו של בית הדין קמא – בשלב זה למשך ארבעה-עשר יום.

כתוצאה של האמור תיוותר הקטינה בשלב זה במשמורת האם, המבקשת, כפי שהייתה (במסגרת משמורת זמנית) עד עתה, ותורשה להמשיך לשהות עימה בחו"ל – כאמור למשך ארבעה-עשר יום.

ככל שבמהלך ארבעה-עשר הימים הקרובים אכן תגיש המבקשת ערעור לבית דינונו תוכל להגיש במקביל לו גם בקשה לעיכוב ביצוע, שתוגש בהתאם לתקנות לבית הדין קמא, וככל שבית הדין קמא ידחה את הבקשה או לא יחליט בעניינה בתוך שלושה ימים הרי שבהתאם לתקנות תהיה המבקשת רשאית להגיש לבית דינונו בקשה נוספת לעיכוב ביצוע ובית הדין יחליט בעניינה לאחר שיבחן את תגובת המשיב לגופו של ערעור ולבקשה זו עצמה.

החלטה זו והחלטותיי מל' בתשרי התשפ"ג (25.10.22), מו' במרחשוון (31.10.22) ומח' במרחשוון (2.11.22) מותרות בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ט במרחשוון התשפ"ג (23.11.2022).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה